

ТЕОРЕТИЧНА СУТНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА

THEORETICAL SITUATION OF MANAGEMENT OF THE FINANCIAL STATE OF THE ENTERPRISE

УДК 658.15

Сукрушева Г.О.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту
Харківський інститут фінансів
Київського національного торговельно-
економічного університету

Валовик Ю.Д.

студент
Харківський інститут фінансів
Київського національного торговельно-
економічного університету

У статті представлено теоретичну сутність управління фінансовим станом підприємства. Обґрунтовано поняття «управління» за допомогою літературних джерел. Проведено морфологічну оцінку визначення «фінансовий стан підприємства». На цій основі, автором, було синтезовано економічну категорію «управління фінансовим станом підприємства». Наведено основні функції, що повинні виконуватися на підприємстві в рамках управління його фінансовим станом.

Ключові слова: управління, фінансовий стан, фінансові ресурси, фінансовий результат, активи, капітал, зобов'язання, фінансове планування, контроль.

В статье представлено теоретическую сущность управления финансовым состоянием предприятия. Обосновано понятие «управление» с помощью литературных источников. Проведено морфологическую оценку определения «финансовое состояние предприятия». На этой основе, автором, было синтезировано, экономическую

категорию «управления финансовым состоянием предприятия». Приведены основные функции, которые должны выполняться на предприятии в рамках управления его финансовым состоянием.

Ключевые слова: управление, финансовое положение, финансовые ресурсы, финансовый результат, активы, капитал, обязательства, финансовое планирование, контроль.

The article presents the theoretical essence of the management of the financial state of the enterprise. The concept of "management" with the help of literary sources is substantiated. A morphological evaluation of the definition of "financial condition of the enterprise" was conducted. On this basis, the author, was synthesized, the economic category of "management of the financial condition of the enterprise". The main functions that must be performed at the enterprise in the management of its financial condition are given.

Key words: management, financial position, financial resources, financial result, assets, capital, liabilities, financial planning, control.

Постановка проблеми. Формування ринкової економіки в Україні, привели до необхідності розробки нових правил ведення бізнесу, які дозволяють підприємству приймати самостійні рішення, і відповідати за отримані результати. У зв'язку з цим, напрацювання в сфері управління фінансовим станом суб'єкта господарювання вимагають постійного удосконалення, з метою отримання підприємством максимального прибутку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формуванням ефективної системи управління фінансовим станом підприємства займаються багато науковців та практикуючих економістів таких як: І. А. Бланк, М. Д. Білик, Ю. А. Верига, М. Я. Дем'яненко, Коробов М. Я., Поддєрьогін А. М., Савицька Г. В., Цал-Цалко Ю. С.

Постановка завдання. Метою проведення даного дослідження є теоретичне обґрунтування поняття «фінансовий стан підприємства», та визначення основних напрямків управління ним.

Виклад основного матеріалу дослідження. В сучасних умовах господарювання, для менеджерів вищої ланки, постає проблема підвищення ефективності управління фінансовим станом підприємства, оскільки економічні перетворення, такі як: зміни податкового законодавства, зміни кредитного і валютного ринків, спонукають їх до формування гнучкої фінансової політики, і постійного моніторингу внутрішнього і зовнішнього середовища, задля забезпечення прибутковості підприємства.

Управління підприємством є складним процесом, який повинен виконуватися безперервно.

На сьогоднішньому етапі розвитку економіки України, цей процес ускладнюється кризовими явищами, особливо в умовах нестачі фінансових ресурсів.

На думку Большакова А. С. управління – це процес розподілу й руху ресурсів в організації з наперед заданою метою, за наперед розробленим планом і з безперервним контролем за результатами діяльності [1, с. 14].

За словами Райзберга Б. А., управління це:

1) свідомо цілеспрямована дія з боку суб'єктів, керівних органів на людей і економічні об'єкти, здійснювана з метою спрямувати їхні дії й отримати бажані результати;

2) великий підрозділ найвищих органів управління, департамент [2, с. 349].

За словами С. І. Михайлова – управління підприємством або іншими первинними суб'єктами господарювання – це постійна й систематична дія на діяльність його структур для забезпечення злагодженої роботи та досягнення кінцевого позитивного результату [3, с. 4].

На основі даних тлумачень, можна зробити висновок, що управління підприємством, це складний процес який охоплює всі складові діяльності підприємства, має безперервний характер, та високий ступень контролю, і направлений на одержання головної мети діяльності підприємства – одержання позитивного фінансового результату, тобто прибутку.

Управління фінансовим станом підприємство можливо характеризувати після морфологічної

Таблиця 1

Морфологічна оцінка поняття «фінансовий стан підприємства»

Автор	Визначення	Ключові слова
Бланк І. А. [4, с. 216]	Фінансовий стан підприємства є станом обсягу та структури активів, капіталу, а також основних фінансових результатів діяльності підприємства на певну дату	Обсяг та структура активів
Білик М. Д. [5, с. 117]	Фінансовий стан підприємства – реальна (на фіксований момент часу) і потенційна фінансова спроможність підприємства забезпечити певний рівень фінансування поточної діяльності, саморозвитку та погашення зобов'язань перед підприємствами та державою	Фінансова спроможність
Дем'яненко М. Я. [6, с. 316]	Фінансовий стан підприємства – комплексне поняття, що відображає якісну сторону його виробничої та фінансової діяльності та є результатом реалізації усіх елементів зовнішніх і внутрішніх фінансових відносин підприємства	Комплексне поняття
Коробов М. Я. [7, с. 173]	Фінансовий стан підприємства – міра забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами і ступінь раціональності їх розміщення для здійснення ефективної господарської діяльності та грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями	Міра забезпеченості фінансовими ресурсами
Верига Ю. А. [8, с. 630]	Фінансовий стан підприємства – здатність підприємства формувати і залучати кошти, повертати борги і покривати збитки	Здатність формувати кошти
Поддєрьогін А. М. [9, с. 130]	Фінансовий стан підприємства – комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів	Характеризується системою показників
Савицька Г. В. [10, с. 250]	Фінансовий стан підприємства – економічна категорія, яка відображає стан капіталу в процесі його кругообігу та спроможність суб'єкта до саморозвитку на фіксований момент часу	Економічна категорія
Цал-Цалко Ю. С. [11, с. 321]	Фінансовий стан підприємства – сукупність показників, що відображають наявність, розміщення і використання ресурсів економічних систем, реальні та потенційні фінансові можливості	Фінансові можливості
Визначення автора	Фінансовий стан підприємства – економічна категорія, що характеризується мірою забезпеченості активами, капіталом, для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасних грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями	

Рис. 1. Функції управління фінансовим станом підприємства

оцінки поняття «фінансовий стан», який наведено в таблиці 1.

Таким чином, управління фінансовим станом підприємства - це процес який охоплює фінансову складову суб'єкта господарювання, тобто управління фінансовими ресурсами (формуванням активів підприємства, і своєчасних розрахунків за зобов'язаннями), з метою отримання позитивного фінансового результату, і планування своєї діяльності на майбутні періоди, задля виконання основної функції господарюючого суб'єкта.

На основі синтезу тлумачень управління підприємством та фінансовий стан підприємства, можливо виділити основні функції, що повинно виконувати підприємство під час управління фінансовим станом, як наведено на рис. 1.

Функції, що наведено на рисунку 1, при їх реалізації, дозволять підприємству в не простих економічних умовах досягти фінансового успіху, адже при злагодженій роботі всіх структурних підрозділів суб'єкта господарювання, і прийняття ефективних управлінських рішень, негативні зовнішні зміни дозволять вчасно реагувати на всі виклики, і не допустити погіршення фінансового стану підприємства.

Висновки з проведеного дослідження.

Таким чином, можна зробити висновки, що кожне підприємство потребує ефективного управління, особливо це стосується управління фінансовим станом, адже налагодження системи постійного моніторингу за фінансовими ресурсами, їх надходженням, та ефективним використанням, дадуть можливість підприємству досягти основної мети – одержання максимального прибутку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Большаков А. С. Менеджмент: учеб. пособ. / А. С. Большаков. – СПб.: Питер, 2000. – 160 с.
2. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2005. – 480 с.
3. Михайлов С. І. Менеджмент: навч. посіб. / С.І. Михайлова. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. – 416 с.
4. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента. – Т. 2. / И. А. Бланк. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2005. – 549 с.
5. Білик М. Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств / М. Д. Білик // Фінанси України. – 2005. – № 3. – С. 117–128.
6. Дем'яненко М. Я. Фінансовий словник-довідник / М. Я. Дем'яненко, Ю. Я. Лузан. – К.: ІАЕУААН, 2005. – 507 с.
7. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. / М. Я. Коробов. – К.: Знання, КОО, 2006. – 378 с.
8. Верига Ю. А. Звітність підприємств: навч. посіб. / Ю. А. Верига, З. М. Левченко, І. Д. Ватуля. – К.: ЦУЛ, 2008. – 776 с.
9. Фінанси підприємств: підручник / А. М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2000. – 460 с.
10. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. / Г. В. Савицька – К.: Знання, 2005. – 662 с.
11. Цал-Цалко Ю. С. Статистичний аналіз фінансової звітності: теорія практика та інтерпретація: монографія / Ю. С. Цал-Цалко. – Житомир: Житомир. держ. технолог. ун-т, 2004. – 506 с.

REFERENCES:

1. Bolshakov A.S. (2000) Menedzhment. [Management]. ucheb. posob. / A.S. Bolshakov. – SPb.: Pyter, (in Russian)
2. Raizberh B.A. (2005) Sovremennyy ekonomicheskyi slovar. [Modern Economic Dictionary] / B.A. Raizberh, L.Sh. Lozovskiy, E.B. Starodubtseva. – 4-e yzd., pererab. y dop. – Moscow: YNFRA-M (in Russian)
3. Mykhailov S. I. (2006) Menedzhment. [Management]. navch. posib. / S.I. Mykhailova. – Vinnytsia: NOVA KNYHA (in Ukrainian)
4. Blank Y. A. (2005) Osnovy finansovoho menedzhmenta. [Fundamentals of financial management] – T. 2. / Y. A. Blank. – Kiev: Nyka-Tsentr, Elha (in Ukrainian)
5. Bilyk M. D. (2005) Sutnist i otsinka finansovoho stanu pidpriemstv. [The essence and assessment of the financial condition of enterprises] / M. D. Bilyk // Finansy Ukrainy. № 3, pp. 117–128.
6. Demianenko M. Ya. (2005) Finansovyi slovnyk-dovidnyk [Financial Dictionary-Directory] / M. Ya. Demianenko, Yu. Ya. Luzan. – Kiev: IAEUAAN (in Ukrainian)
7. Korobov M. Ya. (2006) Finansovo-ekonomichniy analiz diialnosti pidpriemstv. [Financial and economic analysis of enterprises]. navch. posib. / M. Ya. Korobov. – Kiev: Znannia, KOO (in Ukrainian)
8. Veryha Yu. A. (2008) Zvitnist pidpriemstv. [Enterprise Accounts]. navch. posib. / Yu. A. Veryha, Z. M. Levchenko, I. D. Vatulia. – Kiev: TsUL (in Ukrainian)
9. Poddierohin A. M. (2000) Finansy pidpriemstv. [Finances of enterprises]. pidruchnyk / A. M. Poddierohin. – Kiev: KNEU (in Ukrainian)
10. Savytska H. V. (2005) Ekonomichniy analiz diialnosti pidpriemstva. [Economic analysis of enterprise activity]. navch. posib. / H. V. Savytska – Kiev: Znannia (in Ukrainian)
11. Tsal-Tsalko Yu. S. (2004) Statystychniy analiz finansovoi zvitnosti: teoriia praktyka ta interpretatsiia. [Statistical Analysis of Financial Reporting: Theory of Practice and Interpretation]. monohrafiia / Yu. S. Tsal-Tsalko. – Zhytomyr: Zhytomyr. derzh. tekhnoloh. un-t (in Ukrainian)

Sukrusheva A.O. Ph.D. in Economics, Associate Professor
Kharkiv Institute of Finance
of Kyiv National University of Trade and Economics**Valovyk Yu.D.**Student
Kharkiv Institute of Finance
of Kyiv National University of Trade and Economics

THEORETICAL SITUATION OF MANAGEMENT OF THE FINANCIAL STATE OF THE ENTERPRISE

In modern economic conditions, for senior managers, there is a problem of improving the management of the financial state of the enterprise, as economic transformations, such as: changes in tax legislation, changes in the credit and currency markets, encourage them to form a flexible financial policy, and continuous monitoring of internal and external environment, in order to ensure profitability of the enterprise.

Enterprise management is a complex process that must be carried out continuously. At this stage of development of the Ukrainian economy, this process is complicated by crisis phenomena, especially in the absence of financial resources.

Based on these interpretations, it can be concluded that enterprise management is a complex process that covers all components of an enterprise, has a continuous character, and a high level of control, and is aimed at obtaining the main goal of the enterprise's activity - obtaining a positive financial result, that is, profit.

Thus, management of the financial condition of an enterprise is a process that involves the financial component of an entity, that is, the management of financial resources (the formation of assets of an enterprise, and timely settlement of liabilities), in order to obtain a positive financial result, and planning its activities for the future periods, for the purpose of performing the main function of the business entity.

The functions shown in Figure 1, in their implementation, will allow the company to achieve financial success in not simple economic conditions, because in the coordinated work of all structural subdivisions of the entity, and the adoption of effective management decisions, negative external changes will allow timely response to all challenges, and prevent the deterioration of the financial condition of the enterprise. Thus, it can be concluded that each enterprise needs effective management, especially as it relates to the management of the financial state, since the establishment of a system of continuous monitoring of financial resources, their inflow, and effective use will enable the company to achieve its main goal - maximizing profit.